

Aleksander Jakimowicz*

Polska Akademia Nauk, Instytut Nauk Ekonomicznych

Daniel Rzeczkowski**

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Nauk Ekonomicznych

PERSPEKTYWY REALIZACJI ZASAD WIKINOMII W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W POLSCE

Streszczenie

Do podstawowych wikinomicznych wzorców biznesowych, które mogą znaleźć zastosowanie w administracji publicznej, należą prosumpcja i platformy uczestnictwa. Są one w stosunku do siebie komplementarne. W artykule dokonano oceny racjonalności wykorzystania dziesięciu zaproponowanych zasad prosumpcji w sektorze administracji publicznej. Podstawą wnioskowania są opinie klientów gminnych urzędów administracji publicznej. Zbadano także możliwość przekształcenia stron internetowych urzędów gminnych w społeczne platformy uczestnictwa. Zaproponowano w tym celu dziesięć nowych kryteriów funkcjonalności stron internetowych.

Słowa kluczowe: zasady prosumpcji, administracja publiczna, analiza korespondencji, platformy uczestnictwa

---

* E-mail: ajakimowicz@inepan.waw.pl.

** E-mail: daniel.rzeczkowski@uwm.edu.pl.

Wprowadzenie

Wikinomia jest nową szkołą myślenia ekonomicznego, która wyjaśnia, w jaki sposób masowa i spontaniczna współpraca ludzi, wsparta najnowocześniejszą technologią teleinformatyczną, może przyczynić się do rozwoju rynków i gospodarek. Prosumpcja jest jednym z podstawowych wzorców biznesowych wikinomii. Terminu prosument użył po raz pierwszy Toffler (1986, s. 309–339) na oznaczenie klienta nowego typu, który przejmuje część zadań należących uprzednio do producenta. Zgodnie z postulatami wikinomii usprawnienie sektora administracji publicznej nie może nastąpić bez wykorzystania potencjału innowacyjności i kreatywności osób korzystających z usług tego sektora (Tapscott, Williams, 2011). Oznacza to przekształcenie tradycyjnego, biernego klienta urzędu w prosumenta, którego wiedza i doświadczenie służyłyby poprawie efektywności systemu usług publicznych. Tego typu współpraca nie mogłaby być zawieszona w próżni, niezbędna byłaby odpowiednia platforma uczestnictwa, wspólna baza wiedzy wykorzystywana przez urzędników i klientów. Naturalnym załącznikiem takich platform są już istniejące strony internetowe urzędów. Tego typu reforma siłą rzeczy musiałaby mieć charakter oddolny, gdyż należałoby włączyć do współpracy jak największą liczbę osób, co w warunkach polskich oznaczałoby rozpoczęcie działań na szczeblu gminnych urzędów administracji publicznej (Rzeczkowski, 2014). Realizacja zasad wikinomii oznaczać więc musi jednoczesny rozwój postaw prosumpcyjnych w całym społeczeństwie i przekształcanie stron internetowych urzędów gminnych w społeczne platformy innowacyjności. W niniejszym artykule zbadane zostaną dwa zagadnienia: 1) skłonność społeczeństwa polskiego do zaakceptowania nowej roli prosumentów w sektorze administracji publicznej i 2) możliwość przekształcenia stron internetowych urzędów gminnych w społeczne platformy uczestnictwa.

1. Racjonalność wdrażania procesów prosumpcji w urzędach administracji publicznej

W roku 2015 w województwie warmińsko-mazurskim przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące racjonalności wdrażania prosumpcji w administracji publicznej. W skład próby reprezentatywnej weszło 1821 klientów gminnych urzędów administracji publicznej, którzy we wskazanym roku byli mieszkańcami tego wojewódz-

stwa. Każda z tych osób należała do co najmniej jednej z trzech następujących grup: obywateli polskich, zatrudnionych lub przedsiębiorców. Pozwoliło to na uwzględnienie w badaniach relacji G2C (*government to citizens*), G2E (*government to employees*) i G2B (*government to businesses*). Próbę pobrano metodą kwotową, gdzie warstwami były liczby ludności powiatów wybranego województwa. W celu zapewnienia zbieżności rozkładu w próbie takich cech respondentów, jak płeć i grupy wiekowe, do ich rozkładu w populacji (ludność województwa warmińsko-mazurskiego) zastosowano ważenie poststratyfikacyjne danych.

W badaniach racjonalności wdrażania prosumpcji w administracji publicznej wykorzystano wielowymiarową technikę statystyczną, zwaną analizą korespondencji (Greenacre, 2007; Stanis, 2007). Dostarcza ona wiedzy o strukturze powiązań między wierszami i kolumnami tabeli wielodzielczych. Jej istotą jest redukcja wymiaru, tj. odtworzenie odległości między punktami reprezentującymi wiersze lub kolumny tabeli wielodzielczej w przestrzeni o mniejszej liczbie wymiarów. W wyniku jej zastosowania otrzymuje się informacje o współwystępowaniu zjawisk. Metoda ta wykorzystuje wiele pojęć znanych z mechaniki, takich jak masa, bezwładność czy środek ciężkości. Wyniki analizy korespondencji przedstawia się na wykresach zwanych biplotami (Greenacre, 2010).

Badanie ankietowe polegało na dokonaniu przez klientów gminnych urzędów administracji publicznej w województwie warmińsko-mazurskim oceny racjonalności dziesięciu zaproponowanych zasad prosumpcji. Zebrane opinie dotyczyły następujących problemów:

- P.1 – sprawność obsługi przez urzędnika,
- P.2 – fachowość i kompetencja urzędnika,
- P.3 – kultura osobista urzędnika,
- P.4 – warunki techniczne świadczenia usług,
- P.5 – dostępność informacji, a więc wiedza, gdzie i jak załatwić sprawę,
- P.6 – spójna komunikacja w relacjach klient–urzędnik,
- P.7 – sposób zrealizowania usługi jako czynnik poprawiający relacje urzędnik–klient,
- P.8 – większa przychylność urzędników,
- P.9 – możliwość załatwienia spraw w jednym punkcie urzędu,
- P.10 – możliwość załatwienia spraw przez internet.

W trakcie badania ankietowego respondenci wybierali co najmniej jedną zasadę prosumpcyjną, którą uważali za istotną. W rezultacie powstała tabela wielozdzielcza zawierająca liczebności najważniejszych cech opisujących prosumpcję w administracji publicznej (tab. 1). Pod uwagę wzięto płeć i wiek respondentów, przy czym w ramach tej ostatniej zmiennej wyodrębniono pięć grup wiekowych kobiet i pięć grup wiekowych mężczyzn. Tabela 1 jest punktem wyjścia analizy korespondencji.

Tabela 1. Liczebności cech opisujących prosumpcję w zależności od płci i grup wiekowych respondentów

Grupy wiekowe	Płeć: K – kobiety M – mężczyźni	Liczby ocen charakteryzujące poszczególne zasady prosumpcji w administracji publicznej w województwie warmińsko-mazurskim									
		P.1	P.2	P.3	P.4	P.5	P.6	P.7	P.8	P.9	P.10
18–20	K1	49	50	24	8	28	13	58	18	29	8
21–35	K2	351	352	180	63	182	252	327	169	163	203
36–45	K3	44	45	21	16	20	35	63	9	27	47
46–60	K4	44	66	15	5	21	42	39	11	12	35
powyżej 60	K5	19	25	9	9	11	13	20	12	13	17
18–20	M1	58	72	40	28	38	58	62	31	34	25
21–35	M2	343	399	242	99	240	225	416	228	249	304
36–45	M3	68	75	32	20	32	11	67	33	23	41
46–60	M4	32	49	28	13	52	24	46	41	25	31
powyżej 60	M5	12	17	8	7	11	7	17	6	8	9

Źródło: opracowanie własne.

Racjonalność jest tu rozumiana w sposób standardowy jako zgodność subiektywnych oczekiwań klientów urzędów z odpowiednią teorią ekonomiczną (Muth, 1961; Tomczyk, 2004). Podstawą teoretyczną rozważań jest model luk percepcji, który uwzględnia rozbieżności między oczekiwaniami klientów a stanem faktycznym (Parasuraman, Zeithaml, Berry, 1985; Shahin, Samea, 2010). Zastosowanie analizy korespondencji do badania racjonalności jest stosunkowo nowym nurtem w statystycznej teorii decyzji (Jakimowicz, Rzeczkowski, 2016; Lezki, Aydin, Er, 2015).

Pierwszym krokiem badań jest przeprowadzenie testu niezależności chi-kwadrat w celu ustalenia istotności i siły związku między zmiennymi występującymi w tabeli 1. Weryfikacja założenia o możliwości usprawnienia sektora administracji publicznej przez wdrożenie zasad prosumpcji wymaga rozpatrzenia następujących hipotez:

H_0 : prosumpcja **nie jest** źródłem racjonalności w sektorze administracji publicznej,
 H_1 : prosumpcja **jest** źródłem racjonalności w sektorze administracji publicznej.

Zgodnie z obliczeniami zawartymi w tabeli 2, hipotezę zerową należy odrzucić na korzyść hipotezy alternatywnej, co oznacza, że w ocenie respondentów prosumpcja jest czynnikiem usprawniającym sektor administracji publicznej.

Tabela 2. Obliczenia niezbędne do weryfikacji hipotezy o prosumpcji jako czynnika usprawniającym administrację publiczną

Test niezależności chi-kwadrat dla tablicy wielodzielczej	
Wartość statystyki χ^2	240,87
Obszar krytyczny	prawostronny
Poziom istotności	0,05
Wartość krytyczna	$\chi^2(0,05; 81) = 103,0095$
Decyzja	H_0 należy odrzucić na korzyść H_1

Źródło: obliczenia własne.

W zastosowanej metodzie podstawowe znaczenie ma rozkład macierzy korespondencji według wartości osobliwych. W tabeli 3 przedstawiono charakterystyki ilościowe macierzy utworzonej przez dane empiryczne zawarte w pierwotnej tablicy wielodzielczej (tab. 1). Wynika z niej, że dwa wymiary pozwalają odtworzyć 54,75% bezwładności, tj. ogólnej wartości statystyki chi-kwadrat. Wartości mające znaczenie w dalszych obliczeniach zostały w tabeli pogrubione.

Tabela 3. Charakterystyka macierzy korespondencji dla danych z tabeli 1

Wymiar	Wartości osobliwe	Wartości własne	Procent bezwładności	Skumulowany procent	Odległości χ^2
1	0,1085	0,0118	35,8307	35,8307	86,3043
2	0,0789	0,0062	18,9157	54,7464	45,5618
3	0,0764	0,0058	17,7360	72,4824	42,7202
4	0,0618	0,0038	11,6094	84,0918	27,9632
5	0,0548	0,0030	9,1345	93,2263	22,0020
6	0,0385	0,0015	4,5119	97,7381	10,8676
7	0,0232	0,0005	1,6403	99,3784	3,9508
8	0,0139	0,0002	0,5853	99,9637	1,4099
9	0,0035	0,0000	0,0363	100,0000	0,0874

Źródło: obliczenia własne.

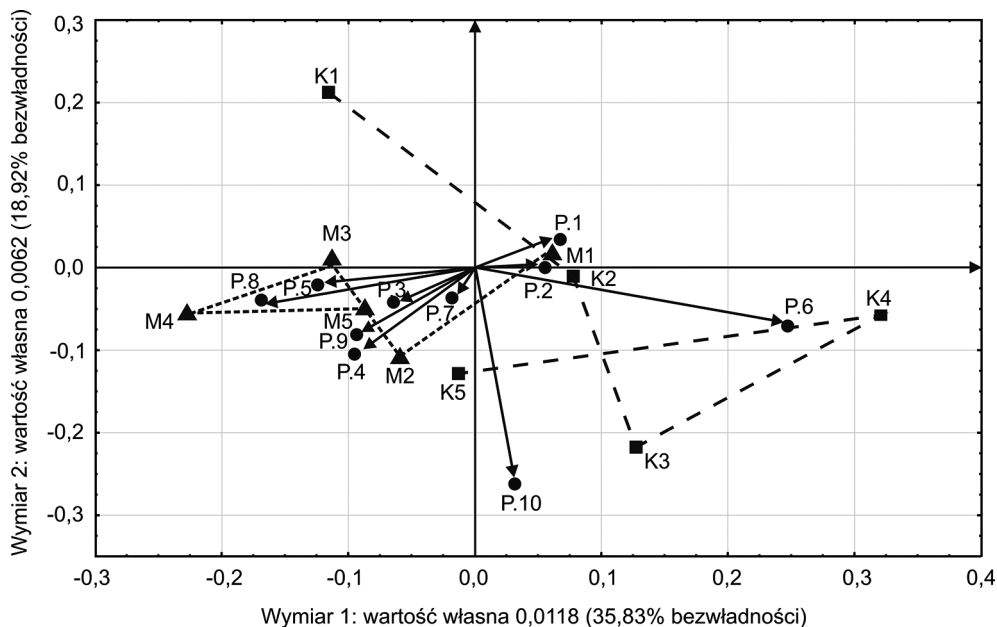
Po wybraniu dwóch wymiarów konieczne jest obliczenie współrzędnych profili wierszowych i kolumnowych w układzie współrzędnych głównych. Tabela 4 zawiera współrzędne wierszy (grup wiekowych z uwzględnieniem płci) i kolumn (ocen poszczególnych zasad prosumpcji przez klientów urzędów) oraz wartości opisujące jakość rozwiązania. Informacje te są niezbędne do sporządzenia odpowiedniej mapy korespondencji i wskazania zależności współwystępowania między racjonalnością zasad prosumpcji ocenianą przez klientów a ich płcią i wiekiem.

Tabela 4. Analiza korespondencji: racjonalność zasad prosumpcji w ocenie klientów urzędów gminnych

Współrzędne kolumn i wkład do bezwładności									
Kolumna	Wymiar		Masa	Jakość	Bezwładność względna	Bezwładność		Kontrybucje	
	Oś 1	Oś 2				Oś 1	Oś 2	Oś 1	Oś 2
P.1	0,0657	0,0865	0,1390	0,6127	0,0814	0,0509	0,1671	0,2242	0,3885
P.2	0,0538	0,0517	0,1569	0,4072	0,0653	0,0385	0,0675	0,2116	0,1956
P.3	-0,0649	0,0089	0,0817	0,3887	0,0274	0,0292	0,0011	0,3814	0,0072
P.4	-0,0962	-0,0545	0,0364	0,1285	0,1055	0,0286	0,0174	0,0972	0,0313
P.5	-0,1260	0,0308	0,0867	0,4879	0,0909	0,1168	0,0132	0,4604	0,0275
P.6	0,2455	-0,0187	0,0928	0,7212	0,2375	0,4752	0,0052	0,7171	0,0041
P.7	-0,0201	0,0160	0,1521	0,0605	0,0504	0,0052	0,0063	0,0370	0,0235
P.8	-0,1705	0,0131	0,0763	0,5738	0,1182	0,1882	0,0021	0,5704	0,0034
P.9	-0,0942	-0,0304	0,0796	0,3615	0,0657	0,0600	0,0118	0,3274	0,0340
P.10	0,0296	-0,2115	0,0984	0,8652	0,1579	0,0073	0,7083	0,0167	0,8485
Współrzędne wierszy i wkład do bezwładności									
Wiersz	Wymiar		Masa	Jakość	Bezwładność względna	Bezwładność		Kontrybucje	
	Oś 1	Oś 2				Oś 1	Oś 2	Oś 1	Oś 2
K1	-0,1162	0,2626	0,0388	0,7028	0,1384	0,0444	0,4299	0,1150	0,5878
K2	0,0758	0,0408	0,3059	0,7274	0,0949	0,1493	0,0819	0,5640	0,1634
K3	0,1259	-0,1652	0,0449	0,5253	0,1121	0,0604	0,1969	0,1930	0,3323
K4	0,3198	-0,0066	0,0396	0,7599	0,1623	0,3440	0,0003	0,7596	0,0003
K5	-0,0136	-0,0765	0,0202	0,1936	0,0192	0,0003	0,0190	0,0059	0,1877
M1	0,0606	0,0761	0,0609	0,1699	0,1032	0,0190	0,0567	0,0660	0,1039
M2	-0,0603	-0,0560	0,3748	0,8654	0,0892	0,1157	0,1889	0,4648	0,4007
M3	-0,1128	0,0546	0,0548	0,2206	0,1187	0,0592	0,0263	0,1787	0,0419
M4	-0,2243	-0,0026	0,0464	0,5029	0,1411	0,1980	0,0001	0,5029	0,0001
M5	-0,0910	0,0022	0,0138	0,1645	0,0211	0,0097	0,0000	0,1644	0,0001

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 1. Biplot przedstawiający wyniki analizy korespondencji

Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku 1 przedstawiono wyniki analizy korespondencji w przestrzeni dwuwymiarowej. Otrzymany biplot pozwala na dokładną analizę współzależności między dziesięcioma zasadami prosumpcji w administracji publicznej a płcią i grupami wiekowymi respondentów. Zasady prosumpcji P.1÷P.10 oznaczono kółkami, a ich odległości od początku układu współrzędnych, który pełni funkcję standardu racjonalności, reprezentują moduły odpowiednich wektorów. Im bliżej początku układu współrzędnych znajdują się punkty P.1÷P.10, tym większy poziom racjonalności można im przypisać. Grupy wiekowe kobiet K1÷K5 oznaczone zostały kwadratami, które połączono linią przerywaną, aby zobrazować, że tworzą one pewien wzorzec wyborów dokonywanych przez kobiety. Grupy wiekowe mężczyzn M1÷M5 oznaczono trójkątami, które zostały połączone innym rodzajem linii przerywanej i utworzyły wzorzec wyborów mężczyzn. Im bliższa jest odległość między zasadami prosumpcji P.1÷P.10 a grupami wiekowymi K1÷K5 lub M1÷M5, tym bardziej dana zasada jest preferowana przez określoną grupę. Wzajemne położenie punktów świadczy o tym, że kobiety preferują zasady P.1, P.2, P.6 i P.10, natomiast męż-

czyżni skupiają się na P.1÷P.5 i P.7÷P.9. Ponadto kobiety są bardziej nastawione na wskazywanie nieracjonalności, a opinie mężczyzn opierają się na uzasadnianiu racjonalności. Dlatego oceny grup K1÷K5 i M1÷M5 mają tendencję do wzajemnego uzupełniania się, co zwiększa ich obiektywność. Najbardziej oddalone od początku układu współrzędnych są zasady P.6 i P.10, co wskazuje na konieczność zwiększenia spójności komunikacji między klientami a urzędnikami i poprawę możliwości załatwiania spraw drogą elektroniczną. W tym drugim przypadku niezbędny jest wzrost funkcjonalności stron internetowych gminnych urzędów administracji publicznej, co wiąże się z powstaniem wikinomicznych platform uczestnictwa.

Na podstawie tabeli 4 można sporządzić ranking ważności poszczególnych zasad prosumpcji. O ich znaczeniu w sektorze administracji publicznej decydują masy kolumn, które zostały pogrubione. Pod kątem poziomu racjonalności przypisywanego zasadom P.1÷P.10, można je uporządkować malejąco w sposób następujący:

- P.2 – fachowość i kompetencja urzędnika (15,7%),
- P.7 – sposób zrealizowania usługi jako czynnik poprawiający relacje urzędnik–klient (15,2%),
- P.1 – sprawność obsługi przez urzędnika (13,9%),
- P.10 – możliwość załatwienia spraw przez internet (9,8%),
- P.6 – spójna komunikacja w relacjach klient–urzędnik (9,3%),
- P.5 – dostępność informacji, a więc wiedza, gdzie i jak załatwić sprawę (8,7%),
- P.3 – kultura osobista urzędnika (8,2%),
- P.9 – możliwość załatwienia spraw w jednym punkcie urzędu (8,0%),
- P.8 – większa przychylność urzędników (7,6%),
- P.4 – warunki techniczne świadczenia usług (3,6%).

Z zestawienia tego widać, że bardzo ważna jest obsługa klientów drogą elektroniczną i temu zagadnieniu zostanie poświęcona następną część pracy.

2. Możliwości przekształcenia stron internetowych urzędów gminnych w społeczne platformy uczestnictwa

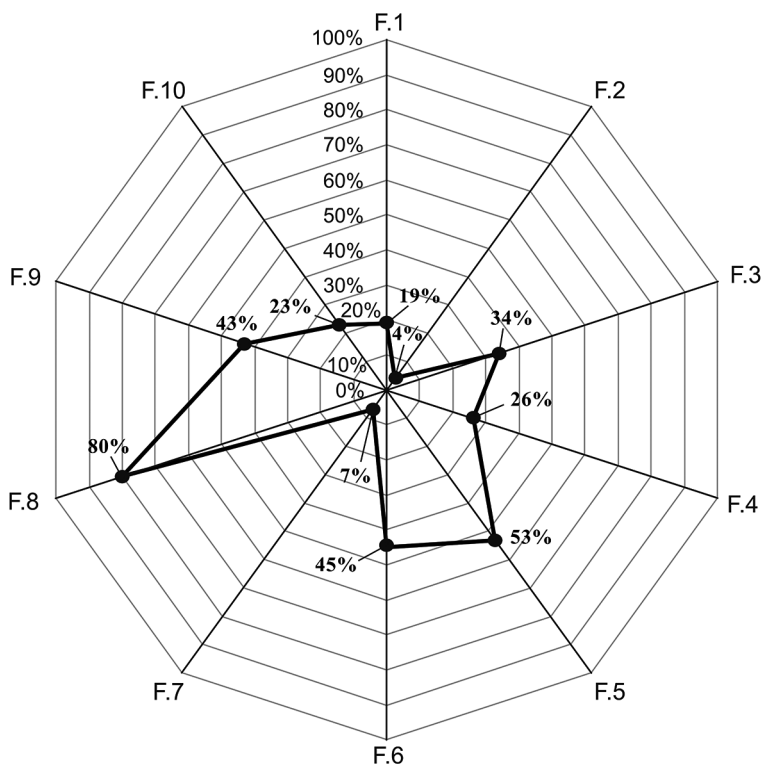
Zastosowanie zasad prosumpcji w sektorze administracji publicznej musi być poprzedzone zbadaniem funkcjonalności istniejących stron internetowych urzędów gminnych. Ma to na celu określenie możliwości ich przekształcenia w wikinomiczne platformy uczestnictwa. W roku 2015 dokonano oceny stron internetowych urzęd-

dów gminnych administracji publicznej w województwie warmińsko-mazurskim, wykorzystując dziesięć zaproponowanych kryteriów funkcjonalności takich platform, które przedstawiono w tabeli 5 wraz z wskaźnikami zasobności.

Ocenę funkcjonalności stron internetowych przeprowadzono metodą binarną. Jeśli stwierdzono obecność danej cechy, to strona otrzymywała wartość jeden, natomiast w przypadku przeciwnym przypisywano jej wartość zero. Wskaźnik funkcjonalności strony zdefiniowano jako sumę punktów uzyskanych za poszczególne cechy. Na rysunku 2 zaprezentowano wskaźniki zasobności stron internetowych urzędów gminnych. Oznaczają one odsetek gmin województwa warmińsko-mazurskiego, które mają strony internetowe spełniające kryteria określone w tabeli 5.

Rysunek 2. Wizualizacja wskaźników zasobności stron internetowych urzędów gminnych w roku 2015

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Kryteria funkcjonalności stron internetowych i wskaźniki zasobności

Kod cechy	Kryteria funkcjonalności stron internetowych urzędów gminnych zgodne z zasadami wikinonii	Wskaźniki zasobności
F.1	Referendum w gminie	19%
F.2	Bezpłatne połączenie z urzędem	4%
F.3	Link bezpośredni – załatw sprawę przez internet	34%
F.4	e-Gmina – aplikacja mobilna z aktualnymi informacjami o gminie	26%
F.5	Gmina wspierająca rozwój biznesu	53%
F.6	Fanpage na Facebooku – media społecznościowe w gminie	45%
F.7	Bezprzewodowy dostęp do internetu na terenie gminy	7%
F.8	System informacji przestrzennej w gminie	80%
F.9	Możliwość konfiguracji strony za pomocą narzędzi na stronie	43%
F.10	Konsultacje społeczne w gminie	23%

Źródło: opracowanie własne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że strony internetowe gminnych urzędów administracji publicznej nie są odzwierciedleniem zakładanego wzorca wikinomicznego, zatem w obecnym stanie nie mogłyby pełnić funkcji społecznych platform innowacyjności, na których społeczeństwa lokalne prezentowałyby swoje pomysły i osiągnięcia. Większość urzędów gminnych ma strony internetowe nieodpowiadające postulowanym kryteriom funkcjonalności. Sytuacja przedstawia się nieco lepiej tylko w przypadku cechy F.8 – systemu informacji przestrzennej, który posiada 80% gmin.

Podsumowanie

Z badań wynika, że respondenci są przygotowani do podjęcia funkcji prosumen-tów w administracji publicznej. Nie ma większych przeszkód w wykorzystaniu ich potencjału innowacyjności i kreatywności w tym sektorze. Wprowadzenie zasad prosumpcji uważają oni za działanie racjonalne i jednocześnie wskazują na pewne problemy związane z niektórymi z nich. W większości gmin nie ma możliwości załatwienia spraw przez internet (P.10), nieodpowiednie są warunki techniczne świadczenia usług (P.4), wprowadzenie zmian uwarunkowane jest większą przychylnością urzędników (P.8) i ich spójną komunikacją z klientami (P.6). Na biplocie (rys. 1) odległość tych punktów od początku układu współrzędnych (standardu

racjonalności) jest największa, są one zatem głównymi przeszkodami wdrożenia prosumpcji. Nieco inaczej przedstawia się sprawa z drugim wzorcem biznesowym wikinomii – platformami uczestnictwa. Wskaźniki zasobności stron internetowych urzędów gminnych wskazują, że nie mogą one obecnie pełnić funkcji społecznych platform uczestnictwa. Brakuje zatem wdrożenia podstawy technologicznej niezbędnej do ujawnienia postaw prosumpcyjnych społeczeństwa. Pod tym kątem wnioski wynikające z biplotu przedstawionego na rysunku 1 i wizualizacji wskaźników zasobności stron na rysunku 2 pokrywają się.

Literatura

- Greenacre, M. (2010). *Biplots in Practice*. Bilbao: Fundación BBVA.
- Greenacre, M. (2007). *Correspondence Analysis in Practice*. Boca Raton: Chapman & Hall/CRC.
- Jakimowicz, A., Rzeczkowski, D. (2016). Prosumption in the Public Administration Sector. *Acta Physica Polonica A*, 129 (5), 1011–1017. DOI: 10.12693/APhysPolA.129.1011.
- Lezki, S., Aydin, S., Er, F. (2015). A Solution to Rational Decision Making Via Compositional Data Analysis: A Case Study Using Students Cellular Phone Tendencies. *Alpha-numeric Journal*, 3 (1), 59–66. DOI: <http://dx.doi.org/10.17093/aj.2015.3.1.5000107125>.
- Muth, J.F. (1961). Rational Expectations and the Theory of Price Movements. *Econometrica*, 29 (3), 315–335.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V.A., Berry, L.L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research. *The Journal of Marketing*, 49 (Fall), 41–50.
- Rzeczkowski, D. (2014). *Potencjał innowacyjności sektora administracji publicznej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Shahin, A., Samea, M. (2010). Developing the Models of Service Quality Gaps: A Critical Discussion. *Business Management and Strategy*, 1 (1), 1–11.
- Stanisz, A. (2007). *Przystępny kurs statystyki z zastosowaniem Statistica PL na przykładach z medycyny*. T. 3: *Analizy wielowymiarowe*. Kraków: StatSoft Polska.
- Tapscott, D., Williams, A.D. (2011). *Makrowikinomia. Reset świata i biznesu*. Warszawa: Studio Emka.
- Toffler, A. (1986). *Trzecia fala*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.
- Tomczyk, E. (2004). *Racjonalność oczekiwań. Metody i analiza danych jakościowych*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.

PERSPECTIVES OF IMPLEMENTING PRINCIPLES OF WIKINOMICS IN POLISH PUBLIC ADMINISTRATION

Abstract

The basic wikonomic business patterns that can be applied in public administration include presumption and platforms for participation. They are complementary to each other. The article presents an evaluation of the rationale behind the application of ten proposed presumption principles in the public administration sector. The conclusions are based on opinions expressed by clients of municipal public administration offices. Additionally, the possibility of transforming municipal websites into social platforms for participation was examined. With this aim in view, ten new criteria of website functionality were proposed.

Keywords: principles of presumption, public administration, correspondence analysis, platforms for participation

Translated by Aleksander Jakimowicz

JEL codes: H83, C44